

Сучасний метод профорієнтаційного та кар'єрного навчання на основі портфоліо в школах Англії

Ключові слова: метод навчання, профорієнтація, кар'єрне навчання, портфоліо, учні.

У профорієнтаційному навчанні в середніх навчальних закладах Англії застосовується підхід до навчання на основі портфоліо. Портфоліо відноситься до пояснювально-ілюстративних методів навчання. Портфоліо – це власне середовище учнів, де вони фіксують свій досвід, культивують оптимізм і керують своїми планами. По суті це колекція, створена учнем для представлення свого прогресу та досягнень. Портфоліо художника, наприклад, буде складати деяку кількість картин, які можуть сприйматись кожна окремо, але разом можуть розповісти набагато більше про художника. У більш широкому сенсі це автопортрет, що презентує не лише інформацію про особу, але також її ідеї, перспективи та інтерпретацію такої інформації. Дж. Холман вважає, що портфоліо є особливо корисним для: створення особистого кар'єрного оповідання; фіксації досвіду, що відстежує досягнення; зберігання та запису даних, які потрібні учням для створення резюме та заповнення анкет; структуризації роздумів (наприклад, «що я отримав, щоби бути вдячним?») [2, 25].

Учні можуть використовувати свої портфоліо, щоб сприймати себе більш позитивно та відчувати, що їх цінують. Вони можуть використовувати його для визначення того, що вони вважають хорошою роботою, а також щоб відчувати себе більш задіяними та відчувати підтримку у постановці мети та плануванні дій.

Е. Вотс відзначає, що підхід до навчання на основі портфоліо поєднується з іншими підходами, особливо тими, що базуються на розповіді та плануванні дій. Воно також може використовуватись у традиційний спосіб зі збирання та оцінки роботи, яку вони виконують протягом профорієнтаційного та кар'єрного навчання, та з інших предметів програми. Матеріали портфоліо можуть також долучатись до заяв на працевлаштування, які складають учні. Це може стати організаційним середовищем для програми профорієнтації та кар'єрного навчання у цілому [4, 56].

Портфоліо з профорієнтації та кар'єрного навчання також може бути об'єднаним зі шкільною інформацією про учня – його особовою справою, що включає його успіхи, успішність із предметів та активність в участі у шкільних заходах. Портфоліо також може використовуватись для проведення «конференцій» або підведення підсумків, де учні обговорюють зміст своїх портфоліо зі своїми наставниками, батьками та вчителями.

При розгляді користі портфоліо, на думку Д. Бімроуз, слід зазначити побажання учнів:

- знати, які частини портфоліо призначені для їх особистого використання, а якими вони «володіють» спільно зі школою;
- персоналізувати вигляд та сприйняття власних портфоліо;
- застосовувати інформаційні технології для полегшення використання, зберігання та спільного з іншими користування частинами портфоліо (безоплатні та комерційні системи електронних портфоліо є наявними для учнів у Великій Британії). Важливо показати учням, як застосувати заходи безпеки та як задавати параметри конфіденційності у випадку використання соціальних мереж для створення портфоліо; отримувати задоволення від створення портфоліо, тому важливо урізноманітнювати таку діяльність для того, щоб учні не нудьгували [1, 205].

Робота з портфоліо передбачає написання розповідей «моя історія на теперішній момент», «моя історія з різними кінцівками», та «я у середньому віці», які можуть бути дуже вагомими. Написання розповідей учні починають з побудови простого графіку з ключовими подіями, перехідними періодами та досягненнями, а потім працюють над обраними ділянками історії, відслідковуючи свої відчуття по відношенню до вибору та змін, ризику та пригод. Британські спеціалісти з кар'єрного навчання М. Савікас та П. Хартунг (M. Savickas, P. Hartung) зображують кар'єру як історію, яка має глави. Нерішучість щодо наступного кроку, який треба зробити, є еквівалентом «творчої кризи», отже спеціалісти з профорієнтації мають зіграти «роль наставника для письменника». Єдиний шлях побачити, якою буде наступна глава – це переглянути попередні та написати альтернативні кінцівки для історій (наприклад, у випадку вступу до коледжу та здобуття бізнес-освіти, у випадку мандрівки протягом деякого часу, у випадку працевлаштування та мешкання в місті разом зі своєю кузиною та ін.) [3, 87] Спеціалісти з профорієнтації та кар'єрного навчання заохочують учнів включати фотографії, свідоцтва, вирізки, художні витвори або листи та доповіді, щоби допомогти їм побачити себе у історії. Існує багато доступних видів діяльності, які допомагають учням перелічити або розглянути свої сильні сторони або здібності. Вони починаються від простого переліку того, «що мені вдається», та «моїх якостей» і закінчуються результатами комплексного психометричного тестування. Більш важливим є вміння розмірковувати, аніж перелік сам по собі (оскільки він звичайно змінюється з плином часу), щоби визначити такі здібності. Адже «що мені вдається» може не співпадати з тим, «що мені вдається на погляд інших». Якщо учень відзначається у багатьох сферах, то те, що він або вона сприймають як середні здібності, можуть вважатись іншими як видатні [1, 187]].

Отже метод профорієнтаційного та кар'єрного навчання на основі портфоліо є досить ефективним та сучасним інструментом для допомоги учням в розумінні своїх сильних та слабких сторін, визначенні своїх прагнень та здібностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Bimrose J. Resilience and Career Adaptability: Qualitative Studies of Adult Career Counselling / Bimrose J., Hearne L. // *Journal of Vocational Behavior*. – 2012. – Vol. 81, Issue 3. – 338 p.
2. Rowe N. Mapping of Seminal Reports on Good Teaching: NFER Research Programme: developing the Education workforce / Naomi Rowe, Anne Wilkin, Rebekah Wilson. – Slough: NFER, 2012. – 34 p.
3. Savickas M. L. My Career Story: an Autobiographical Workbook for Life-Career Success / Savickas M. L., Hartung P. J. – London, 2012. – 186 p.
4. Watts A. G. Evaluating the effectiveness of careers guidance: a review of the British research / Watts A. G., Kidd J. M. // *British Journal of Guidance and Counselling*. – 2011. – August. – 240 p.